

*Ej, gody nam nastaly,
juž sme z radości,
znovu z vdžecnošći dožili*

Žijeme v nieistom svete. Jeho obrysy sa strácajú v digitálnom šere monitorov agresívne hlásajúcich čoraz novšie „pravdy“ o princípoch našej existencie. Takto sociálnymi sieťami formované kolektívne vedomie prekvitá hlúpostami, ktoré prestávajú platiť hneď po tom, ako vypneme mobil alebo počítač. Tak sa mení život na sled povrchných zážitkov, až sa všetko zacyklí do bludného kruhu, z ktorého ťažko nájsť únik. Jednou z možností, ako sa dostať von, je návrat k duchovným tradíciám reálneho sveta. Tie naše, euroamerické, výrazne formovalo kresťanstvo, ktoré počas stáročí svojho trvania jasne určilo základné etické normy fungovania dnešnej spoločnosti. K najvýznamnejším kresťanským, dnes už vlastne celosvetovým a multikultúrnym sviatkom, patria Vianoce. Mám na mysli tie duchovné, ktorých princípom je narodenie Spasiteľa a jeho údel ako ponuka na zamyslenie, na úvahu, akým smerom sa máme uberať na ceste za naplnením vlastného bytia. Naša cesta môže byť, samozrejme, úplne iná, nie všetci ľudia sú kresťania, ale zodpovednosti za ňu sa nevyhne. Dnes je namieste hovoriť o zodpovednosti, pretože okupácia Ukrajiny, útok Hamasu na Izrael, jeho obrana a to všetko spojené s celosvetovou krízou ľudského vedomia a svedomia nás vedie na samý okraj útesu.

Vianočné koledy, najmä tie v podaní detí, sa každoročne stávajú nositeľom pozitívnej energie,

ktorá nám dáva možnosť byť po celý nasledujúci rok ľuďmi dobrej vôle. Sú poslami dobrých správ, príležitosťou, hoci malou, byť lepšími a vnímať svojimi voči okolitému svetu.

Pred rokom sme spolu so skladateľkou, speváčkou, huslistkou a v tomto prípade aj výraznou hudobnou pedagogičkou Ivou Bittovou uviedli premiéru projektu, v ktorom detské zbory z rôznych krajín nahrávajú vianočné koledy v prostredí kostolov, víťazov najvýznamnejšej súťaže obnovy pamiatok na Slovensku Fénix – Kultúrna pamiatka roka. Vtedy to bol čerstvo obnovený Kostol narodenia sv. Jána Krstiteľa v Modre. Pretože dramatickým základom je prostredie regiónu víťazného kostola, boli to koledy z Malých Karpát, doplnené

o ďalšie zo západnej Moravy, okolia obce Bory, kde má Iva počas svojich pobytov v Európe domov, a rusínske koledy z Ukrajiny, ktoré naštudovala s detmi utečencov. Atmosféru prípravy a samotného nahrávania zachytil fotograf Ľibor Bachratý.

Tento rok sa víťazom súťaže stal Kostol sv. Jána Krstiteľa v Liptovskom Jáne, čarovná ukážka ranej gotiky na Liptove. Deti z folklórneho súboru Vážky spievajú liptovské koledy. Doplňili ich sliezke koledy z Moravy – súbor Věnečky, a Poľska – súbor Gądky. Príbeh nahrávania v kostole zachytil jeden z najvýznamnejších českých fotografov Jindřich Štreit a dielo v štúdiu doplnili Ivin spolupracovník z projektu Angrusori, nórsky organista Nils Henrik Asheim spolu s výrobcom a hráčom na špeciálne kamenné

nástroje Tomášom Dufekom. Nahrávka vďaka Ive Bittovej a inovatívnemu poňatiu organových partov Nilsa Henrika Asheima dala tomuto žánru nezvyčajne novú a v mnohom objavnú podobu.

Hľadanie istôt v tomto svete, ktorý sa vymkol z kĺbov, je neobyčajne ťažkou úlohou a jej riešenie už nie je iba praktického charakteru, ako sú výmeny áut so spaľovacími motormi za elektromobily alebo uholných elektrární za zdroje čistej energie...

Posolstvo kresťanskej tradície Vianoc, narodenie Spasiteľa, je však symbolom nádeje pre všetkých bez rozdielu vierovyznania. Prinášajú ho deti spievajúce koledy. Sú to malí poslovia nádeje, dnes tak mimoriadne, naozaj mimoriadne potrební.

Prečo? Stačí si ich počuť. **Ladislav Snopko**

Kostol sv. Jána Krstiteľa v Liptovskom Jáne

Štíhly, strmý kostol s bielymi tatranskými štítmí v pozadí vytvára neopakovateľnú atmosférou spolužitia krajiny s architektúrou a výrazne umocňuje kontext, taký typický pre historické prostredie Liptova.

Jednoduchý kostol sv. Jána Krstiteľa je najstaršou a dodnes najvýznamnejšou stojacou stavebnou pamiatkou v Liptovskom Jáne. Táto obec vznikla na území, ktoré kráľ Belo IV. daroval roku 1263 Bohumírovi. Okolo roku 1280 tu postavili kostol pomenovaný po Jánovi Krstiteľovi, a tak Bohumírovi potomkovia začali ako šľachtická rodina používať meno „zo Svätého Jána“, maďarsky Szentiványi. Keďže v obci a jej okolí sa ťažilo zlato, striebro a železo, tiež sa tu objavili aj minerálne pramene, tento zemiansky rod začal prosperovať. V obci postupne vybudoval 22 kaštieľov a 8 kúrií. Liptovský Ján sa tak stal unikátom a jedným z najvýznamnejších urbanisticko-architektonických komplexov na Slovensku.

Pôvod kostola potvrdzuje kamenné ostenie neskororománskeho vstupného portálu, ako aj severozápadné nárožie so starobylou vežou, ktorá dominuje okoliu. Interiéru dominuje nádhorne zdobená gotická rebrová klenba svätyne z obdobia okolo roku 1380, ktorú dopĺňa ranobarokový oltár zobrazujúci sv. Jána Krstiteľa, ako aj barokový oltár s gotickou sochou Panny Márie a neskororenesančný krídlový oltár s vyobrazením Ukrižovania. Pôsobivou súčasťou interiéru kostola je aj barokový organ z kremnickej dielne chýrneho Martina Zorkovského. Pamiatkový výskum súvisiaci s obnovou kostola priniesol pozoruhodné nálezy ako pôvodné stropné trámy, okenné otvory či zvyšky omietok s v kruhu maľovanými (konsekračnými) románsky-

mi krížmi, ktoré sú dokladom toho, že kostol bol riadne (biskupom) vysvätený. Pod novými omietkami sa zachovali gotické a neskororenesančné maľby s bohatou rastlinnou ornamentikou a najmä pôsobivými biblickými výjavmi. Sú na nich iluzívne drapérie, námety zo Starého zákona (zobrazenie Posledného súdu), alegórie cností, erby i latinské citáty. Nález zamurovaných neskorogotických kamenných článkov so zachovanou polychrómiou umožnil rekonštruovať pôvodnú podobu okien. V súlade s výmaľbou je oknám prinavrátená kružbová vitrážová výzdoba. Úprava stropu predsiene prezentuje románsky portál s maľbou Madony s Ježiškom v tympanóne.

Okolo roku 1650 postavili okolo kostola kruhový obranný múr s vedľajšou zvonnicou, ktorú v roku 1808 prestavali na knižnicu. Fasáda kostola citlivou rekonštrukciou získala pôvodný výraz s rytým a maľovaným lemom nároží a okien. Svätôjanský kostol postavený na návrší tak tvorí spolu so svojim opevnením a zvonnicou mimoriadne pôsobivý architektonický celok, ktorý patrí k najpríťažlivejším na Slovensku. Samozrejme, aj vďaka jeho nedávnej komplexnej obnove. V rámci súťaže Fénix – Kultúrna pamiatka roka došlo dokonca k výnimočnej situácii, keď rozhodnutie odbornej poroty o jeho víťazstve znásobilo aj hlasovanie verejnosti na internete a kostol v ňom získal najväčší počet hlasov zo všetkých súťažiacich pamiatok.

O koledách a koledovaní

Vo viacerých slovanských oblastiach (vrátane Čiech, Moravy a Poľska), ale nielen tu, sa ako koleda či koledovanie pomenúvajú rôzne kalendárne obchádzky po domoch spojené s vinšom a spevom (napr. veľkonočné). Na Slovensku toto označenie dodnes pretrváva predovšetkým v súvislosti so slávením Vianoc (od Štedrého večera 24. decembra), Nového roka a Troch kráľov (6. januára).

Vianočné koledy sa vyskytovali/vyskytujú všade tam, kam prenikli kresťanskí kolonisti. Nespievajú sa teda len v Európe, ale sú všeobecne javom kresťanským. V strednej Európe predstavujú Vianoce spojené s oslavou narodenia malého Ježiška (po Veľkej noci) druhý najdôležitejší sviatok cirkevného i ľudového kalendára. Túto dominanciu si oba sviatky (Veľká noc i Vianoce) uchovali aj v štátom uznaných sviatkoch viacerých krajín (vrátane Československa), ktoré prešli v období po druhej svetovej vojne do roku 1989 vládou totalitných (komunistických) režimov.

Koledovanie patrí k obradom univerzálnym. Jeho vznik sa neviazal ani s jedným z národov, u ktorých ho dnes nachádzame. Koledy zároveň nie sú a ani v minulosti neboli len súčasťou tradičného folklóru. Ich nositeľmi, interpretmi a prijímateľmi boli prakticky všetky vrstvy spoločnosti, a to tak mestskej, ako i vidieckej, duchovnej aj svetskej. V tomto zmysle sú javom celonárodným. Spievali/spievajú sa v kostole, pri obchádzke po domoch i v intímnom rodinnom

kruhu pri štedrovečernom stole. Z hľadiska folkloristiky patria vianočné koledy k piesňam, ktoré popri duchovných piesňach vari najviac ovplyvnilo pôsobenie kresťanskej cirkvi. Sú natoľko previazané s cirkevným kalendárom jednotlivých odnoží kresťanstva, že ich tematika a dominujúce motívy priamo súvisia s teologickým ponímaním Vianoc (napr. v strednej Európe dominuje v koledách novonarodený Kristus-dieťa, „Ježiško“, „Jezuliatko“, naproti tomu u východných Slovanov jeho matka Mária, „Bohorodička“).

Z muzikologického pohľadu sú piesne vianočného obdobia významné tým, že v slovenských podmienkach tvorili spolu s duchovnými piesňami či svetskými umelými lyrickými a vojenskými piesňami jeden z „mostov“ preniku novej harmonickej melodiky z artificálnej (autorskej) hudby do starších, predharmonických hudobno-štylových vrstiev folklóru. Hlboké zakorenenie vianočných kolied v strednej Európe potvrdzuje aj fakt, že v krajinách tzv. komunistického bloku sa pred rokom 1989 najmä svetské koledy (kde sa menovite narodenie Krista nespomínalo, spievalo sa len o „narodení dieťatka“) v období vianočných sviatkov bežne prezentovali vo verejnom priestore a v masmédiách.

Uvedené koledy pochádzajú z dvoch kontrastných etnografických oblastí: 1. stredoslovenského Liptova (relatívne homogénne slovenské prostredie); 2. Sliezska (medzinárodný región situovaný na hranici Moravy a Poľska). **Eva Krekovičová**

Nástenná malba zo svätyne kostola (za kazateľnicou), zobrazujúca fragment Nebeského koncertu. Zachoval sa jeden z anjelov. Má priliehavé šaty a hrá na kvinterne (quinterne, 12. – 14. storočie). Nástrój je veľmi dobre zobrazený, má typický zalomený krk hmatníka, na konci s rozšírenou hlavou, podľa čoho môžeme konštatovať, že ho používali ako sprievodný k zborovému spevu. Vpravo je pravdepodobne fragment modliaceho sa donátora a vľavo torzo gájd. Priliehavé jednodielne dievčenské šaty sú lemované rovnakou výšivkou pri krku ako na konci rukávov. Podľa maliarskeho vzorníka môže ísť o italský odev, módný okolo roku 1250. Lineárne zobrazená tvár muzicírujúceho anjela má dekoratívne upravené vlasy, výrazné krivky okolo očí a trojdimenzionálne široký nos. Prsty rúk sú namalované jednoducho, ale výstižne. Malbu môžeme podľa dobových vzorníkov datovať medzi roky 1370 – 1400, teda do záveru štrnásteho storočia.

Peter Kresánek

1. **Bóg wam zapłać, panie gospodarzu, za tę kołędę (1, 3, 5)**

**Długoleka, Województwo Śląskie,
Rzeczpospolita Polska**

Bug wam zapłać za tu kolendźičku (2, 4)

Guty, okres Frýdek – Místek, Česká republika

1 Bóg wam zapłać, panie gospodarzu, za tę kołędę
I wam miła pani gospodyni, niech się tak stanie,
w domu jako na polu, w ogrodzie i na roli:

pónek, śliw, pszenicy, żyta najwięcej.

2 Każda krova něch se raz oćeli,
moc mleka dawa,
Każda kura třikrate kurčata
v roce něch odda

3 Góra wasza, stodola, sypanie, niech pełno mają,
po podwórku konie i źrebięta niech se wierzgają,
niech Bóg dobro i szczęście w każde tutaj obejście
da gospodarzowi, dobrodziejowi.

4 Husy něch też křiči:
Gagagagagaga
a golumb hur, hur, hur, hur,
až jich pilny dvur.

5 A teraz się, gospodarzu drogi, z wami rozstajem
i za wszystkie szcudroblive dary pięknie dziękuję.

Nie miejcie za złe tego odwiedzania naszego,
z Panem Bogiem naszym bądźcie tymczasem.

ZBORY: GĄDKI A VEŇECKÝ

ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

2. **Daj Pan Bóg wieczór, dzień wesoly**

**Łomna Górna – Horní Lomná,
Moravskoslezský kraj, Česká republika**

Daj Pan Bóg wieczór, dzień wesoly
daj Pan Bóg wieczór, dzień wesoly!

Po najpierw panu gospodarzowi,
a potem też i gospodyni,
czeladzi jej i całemu domu.

Raczie nas dalej posłuchaci,
co wam będziemy dzisiaj śpiywaci,
o narodzeniu sławnym jego,
był on Dzieciątkiem, a cierpiał mnogo.

Była też Matka Jezusowa,
a Józefowi jest zaślubiona.

Nie miejcie za złe, ześmy przyšli,
dobry rok wom dej, Panie Jezusi.

ZBOR: GĄDKI, HUSLE: IVA BITTOVÁ

**SPEV: NATALIA KONICZ-HAMADA, ORGAN: NILS
HENRIK ASHEIM, KAMEN: TOMÁŠ DUFEK**

3. V mesté davnom Betleheme

**Veľké Borové (okres Liptovský Mikuláš),
Slovenská republika**

V mesté davnom Betleheme,
zrodil sa Pan ňeba, zeme,
aleluja, aleluja,
to je ľudu dñes zjavene,

To zazračnej Božej moci,
prorokovali proroci,
aleluja, aleluja,
čo sa stalo tejto noci.

Anjel Gabriel to zvestoval,
svaty Jozef ho pestoval,
aleluja, aleluja,
a Šimon obetoval.

Panna syna porodila,
do jasličiek položila,
aleluja, aleluja,
paňenstvo sve ňezmeňila.

ZBOR: VÁŽKY

KALIMBA, DRANYEN

TRIANGEL: IVA BITTOVÁ

4. Ej, pojmyž my, pojmy

**Vinš, Horní Lomná, okres Frýdek-Místek,
Česká republika**

Ej, pojmyž my, pojmy po tej kolyndžičce,
aže namľuvimy šuhajka dževečce,
hej num, dej num propěkna dževečko,
me dobre srdečko, zpumní na nas s kolyndum!

RECITUJE: IVA BITTOVÁ

5. Dvo kapľuni v stodole mľočili

**Jablunkov, okres Frýdek-Místek, Morava,
Česká republika**

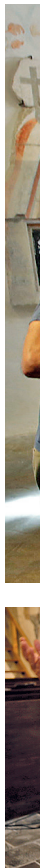
Dvo kapľuni, dvo kapľuni,
dvo kapľuni v stodole mľočili
hej kolenda.

Kogut vėje, kogut vėje,
kogut vėje, kura še mu šmėje,
hej kolenda.

Koza veže, koza veže,
koza veže, do mľyna na vože,
hej kolenda.

ZBOR: VĚNEČKY

ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

6. Pred Jaňigov žaba krka

Ludrová (okres Liptovský Mikuláš), Slovenská republika

Pred Jaňigov žaba krka,
dajteže nám mrkevňíka,
/keď mrkevňík pojeme,
zase ďalej pôjdeme:./

ZBOR: VÁŽKY

HUSLE, VALCHA, JAMBEE: IVA BITTOVÁ

7. Śwjnty Ščepan po kolyndže rod chodził

Hnojník, okres Frýdek-Místek, Morava,
Česká republika

Šwjnty Ščepan po kolyndže rod chodžil
a šwjnty Jun, a šwjnty Jun,
kolendžičke roznošil.

Hej, přišli śmy ku jednemu dvorovi,
zašpěvajmy, zašpěvajmy
panu hospodařovi.

Hej, špiš-li ty, hospodařu, či čuješ?
Čiliž nam tež, čiliž nam tež
kolendžičkim gotuješ?

Gotujm vam kolendžičkim l kolač,
ješče k temu, ješče k temu
žbanek pivkaa na pumoc.

ZBOR: VĚNEČKY

8. Za kolędę dziękujemy tobie, śliczna panno

Przyłęków, Województwo Śląskie,
Rzeczpospolita Polska

Za kolędę dziękujemy tobie, śliczna panno,
zakwitło ci prawe licko, jak lejia rano.
Byś kwitła jek róża, by ci Pon Bóg doł męza,
tak dej, Boze, dej!

Zebyš miola kawalyrzy jako misek i talyrzy,
tak to Boze dej!
Nalej wody do skopca, zebyš miola z gór chłopca,
tak to Boze dej!

Klucykami scyrko, do skrzyni odmyko
I piyniádze rachuje
talara nom daruje.

ZBOR: GĄDKI; HUSLE, KORÁLKY: IVA BITTOVÁ
ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

9. Z jednej strany chvojka

**Liptovská Mara (okres Liptovský Mikuláš),
Slovenská republika**

Z jednej strany chvojka a z druhej čečinka,
pásli, pásli pastuškovia, jedli kašu z hrnka.

Prileťel k nim anjel a tak im povedel,
že sa Pán Kristus narodil, aby každý vedeu.

Iný variant textu, ktorý sa tiež spieva
Z jednej strany chvojka a z druhej kredeňec,
prečože sa ňeožeňš, ty starý mládenec.

Z jednej strany chvojky a z druhej borievky,
prečože sa ňevydáte, keď ste staré dievky

ZBOR: VÁŽKY

HUSLE, TOY: IVA BITTOVÁ

10. Litali, litali

Guty, část mesta Třinec, okres Frýdek-
Místek, Morava, Česká republika

Litali, litali dva goľubcy mali,
dživala še jim nadobna divečka,
dživala še jim oběma.

Či hoľubci mali,
gňazdečko še slali,
dživala še jim oběma.

A z tej pěrvej strony
blavatek želony,
dživala še jim oběma.

A z tej drugi strony
sćebelečko slomy,
dživala še jim oběma.

A z tej treći strony,
strakate pjurečko
vygledni na nas,
nadobna dževečko,
vygledni na nas s koledum.

ZBOR: VĚNEČKY

HUSLE: IVA BITTOVÁ

ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

KAMEN: TOMÁŠ DUFEK

11. Až vum vinšujem

Vinš, Sleszko, Česká republika

Až vum vinšujem ščenšči, zdrovi,
všenskim boži požegnani
na to Boži naroženi,
na tento novy rok,
abyste byli ydrovi caly rok,
abyste byli ščenščlivymi
a po šmėrči zbavilnymi.
Život večny s Kristem Panem
až na věky věkuv amen.

ZBOR: VĚNEČKY

12. O vanocich dľuhe noci

Hradec nad Moravicí, okres Opava,
Morava, Česká republika

O vanocich dľuhe noci možem se vyspať,
neni sľyšeť vľastoviček, jen vitr fukať.
Zafukaj, větřičku z Dunaje, až zima zas brzy roztaje,
až se možu zas ovečky na pastvině past.

ZBORY: VĚNEČKY A VÁŽKY

ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

13. Kameň

KAMEN: TOMÁŠ DUFEK

SPEV: IVA BITTOVÁ

**14. „Dunaj”: Na dunaj, Maryś,
rano po wodę, na dunaj**
Łukowa, Województwo lubelskie,
Rzeczpospolita Polska

Na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj,
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj.

I to ze dwoma wiaderekoma, na dunaj!
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj,

Zaczerepneła, wionek puściła, na dunaj!
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj.

A sama poszła krajem-dunajem, na dunaj!
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj.

A moi mili łówcie mój wianek, na dunaj!
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj.

A cóż nam będzie za zaplatejka, na dunaj!
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj.

Jednemu będzie ruciany wianek, na dunaj!
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj.

Drugiemu będzie śrybny pierścioneł, na dunaj!
na dunaj, Maryś, rano po wodę, na dunaj.

ZBOR: GĄDKI, ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

15. Na chram dolińe v jednej d'ednińe
Ploštín (okres Liptovský Mikuláš),
Slovenská republika

Na chram dolińe v jednej d'ednińe
pásli sa tam ovce v jednej dolińe,
ňenaďále anďelové, všeho sveta pastírové,
šli do Betleme.

Šli do Betleme a tam Paňenka
porodíla syna mesto anjela.
My mu dary darujeme,
zo srdca mu viňšujeme,
čo ktorý máme.

Hrudu syra, masła, k tomun žinčice,
môžeme mu naliat zo tri ladvice,
suchých hrušiek so slivkami,
žltej kaše s oškvarkami
na občerstení.

Tu máš na pamiatku, ty Jozef starý,
že sa ňeobdržíš štvrtka bez miery,
turururu, o Michale,
turururu, o Štefaňe,
tak sa nám staňe.

ZBOR: VÁŽKY; HUSLE, SPEV: IVA BITTOVÁ
ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

16. Przyszliśmy tu po kolędzie **Vinš, Winszowanie, Rzeczpospolita Polska**

Przyszliśmy tu po kolędzie,
Może wam przykro nie będzie;
A czy będzie, czy nie będzie,
Kolędować wolno wszędzie.

Więszuję szczęścia, zdrowia, dużo chleba,
A po śmierci hop do nieba!

ZBOR: GĄDKI

17. Stoi sosna ka urosła, na tej sośnie złoto rośnie

**Pewel Wielka, Województwo Śląskie,
Rzeczpospolita Polska**

Stoi sosna ka urosła,
na tej sośnie złoto rośnie.
Złoto rośnie, złoto byndzie,
my idziemy po kołędzie,
hej nom, kołęda.

My tu furom nie jadomy,
co nom docie, to weznomy:
talar bity to weznomy
i kołata kos.

ZBOR: GĄDKI ; HUSLE, SPEV: IVA BITTOVÁ

18. Pada rosa studěna

**Veľké Borové (okres Liptovský
Mikuláš), Slovenská republika**

Pada rosa studěna,
kyri jelejson,
po nej chodi Marija,
aleluja, zdravas Marija.

Postretla ju Alžbeta,
kyri jelejson,

kdeže ideš, Marija,
aleluja, zdravas Marija.

Idem do Betlehema,
kyri jelejson,
mam tam porodiť syna,
aleluja, zdravas Marija.

Kde ho budeš teštiť,
kyri jelejson,
pri potočku Jordaňe,
aleluja, zdravas Marija.

Ake mu daťe meno,
kyri jelejson,
meno mu dame Ježiš,
aleluja, zdravas Marija.

Kto mu bude krstna mať,
kyri jelejson,
sveta Anna Alžbeta,
aleluja, zdravas Marija.

Kto mu bude krstny pan,
kyri jelejson,
Joachim a svety Jan,
aleluja, zdravas Marija.

**ZBOR: VÁŽKY
SPEV: IVA BITTOVÁ**

19. **A gdzieś bywał, święty Janie lelija?** **Długoleka, Województwo Dolnośląskie ,** **Rzeczpospolita Polska**

A gdzieś bywał święty Janie Janie mój lelija
 W niebie bywał w niebie bywał z Panienko Maryjo
 Tam na morzu Galilejskom z Panienko Maryjo

Coż tam słyszał za nowinę Janie mój lelija
 Ze Pan Chrystus się narodził z Panienki Maryji
 Syn Boży se wum narodził z Panienki Maryji

A w co jego owijali Janie mój lelija
 V pieluszczi zacloneczki z Panienko Maryjo
 V pieluszczi w pas jedwabny z Panienko Maryjo

A w cem jego kołysali Janie mój lelija
 Kolebeczka ze żłobeczka z Panienko Maryjo
 Miedzy dwoma ołtarzoma kolebeczka
 uwieszona z Panienko Maryjo

A co jemu tam śpiewali Janie mój lelija
 Luli luli Syn to Boży z Panienki Maryji.

ZBOR: GĄDKI
SPEV: IVA BITTOVÁ

20. Ej, gody nam nastaly

**Bystřice, okres Frýdek-Místek,
Morava, Česká republika**

Ej, gody nam nastaly,
juž sme z radošći,
znovu z vdžečnošći dožili,
staři i mlodži,
čeladka, džeći dočkali.

Gospodař s gospodyňum
šedzum za stoľym,
pijum a jedzum s kořeňem,
ryby, kolače,
masne fikače pečone.

Kolendnicy špěvajum,
jedni na dvoře,
druzı v kumoře čekajum,
kdy jim maľo da,
albo nic něda, dudrajum.

ZBOR: VĚNEČKY

ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

KAMEN: TOMÁŠ DUFEK

21. Vitaj Ježiško milý

Vinš, stredné Slovensko, Slovenská republika

Vitaj, Ježiško milý v tejto malej mašťalôčke.
Ja ti oferujem syra takú hruďu, ako hniďu
a takého barana, čo ho nezješ ani do rána.
Vezmi si, zhryz a dobrý buď.

RECITUJE: LADISLAV SNOPKO

22. Spievajme radostne a vesele Liptovská Teplička (okres Poprad), Slovenská republika

Spievajme radostne a vesele,
vitajme nášeho Spasiteľa,
/:ktory sa narodil v Betleheme:./

Ej, Ondrej, či čuješ, kto ťa volá
a nás tak zobúdzá, pekne spieva,
/:otvor mu tie dvere, veď je zima:./

Aby nežamrzol, ňebožiačik,
pusť ho do koliby, snad' je ziačik.
/:a ňech sa zohreje ten chudáčik:./

Ňie to ňebožiačik, ale aňjel,
veď to musel byťi bosky posel,
/:bo jak nam zaspieval, hňed uletel:./

ZBOR: VÁŽKY
ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

23. Šťestia a i zdravia vam prajeme

**Vinš, Černová (okres Liptovský Mikuláš),
Slovenská republika**

Šťestia a i zdravia vam prajeme,
božie požehnanie vinšujeme,
zďaleka ideme,
novinu ňesieme,
hneď povieme.

Boli sme v Betleme tejto noci,
videli sme dieťa božej moci,
matka ho kolemba,
Jozef ho zohrieva
bez pomoci

Lež matička jeho je chudobna,
v Betleme nad všetkých opustena
hospody ňema nič,
v maštali musí byť
matka biedna.

ZBOR: VÁŽKY

HUSLE, SPEV, FRAME DRUM: IVA BITTOVÁ

ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

24. Na dlani

HUSLE, SPEV: IVA BITTOVÁ

ORGAN: NILS HENRIK ASHEIM

Iva Bittová: autorské skladby, aranžmány
a naštudovanie skladieb, dirigovanie, husle, spev,
dranyen, kalimba, drnkacie nástroje, perkusie
a hudobná produkcia

Nils Henrik Asheim: autorské skladby, organ by
Ryde & Berg

Tomáš Dufek: kameň

Ladislav Snopko: hovorené slovo

Detský spevácky zbor **Vážky** vedúca **Miroslava
Smrečanová**

Detský spevácky zbor **Věnečky** vedúce **Barbora
Grygerová, Markéta Polednová**

Detský spevácky zbor **Gądky** vedúca **Natalia
Konicz-Hamada**

Ladislav Snopko: autor a spoluproducent projektu

Iva Bittová, speváčka, huslista, skladateľka a herečka, výrazná osobnosť svetovej alternatívnej hudobnej scény. Jej tvorivý záber je mimoriadne široký – od vlastných interpretácií ľudových piesní cez experimentálny džez, rock až po aplikácie skladieb vážnej hudby a operný spev. Dôležitou súčasťou jej hudobných aktivít je spolupráca s detskými zborními. V rámci projektu Mosty-Gesharim pre ňu v roku 2001 napísal Vladimír Godár skladbu Stála matka, ktorú neskôr v spolupráci s orchestrom Solamente naturali rozvinuli do neopakovateľného edičného projektu Mater (CD z r. 2006). V roku 2004 účinkovala v newyorskej Carnegie Hall v role Elviry v Mozartovej opere Don Giovanni. V posledných rokoch spolupracuje na veľkom medzinárodnom hudobnom projekte Angrusori. Žije v New Yorku.

Nils Henrik Asheim je nórsky skladateľ a organista žijúci v Stavangeri. Jeho tvorba zahŕňa komornú hudbu, orchestrálnu diela, sakrálnu hudbu, hudobné divadlo a digitálnu hudbu. Je súčasťou výnimočného slovensko-nórsko-českého hudobného projektu Angrusori, v rámci ktorého s Ivou Bittovou a ďalšími hudobníkmi kombinujú tradíciu starodávnych slovenských rómskych piesní so súčasnou experimentálnou hudbou.

Tomáš Dufek, hudobník hrajúci na netradičných hudobných nástrojoch, ktoré si sám vyrába. V tomto prípade je to kameň alebo kamenná harfa – kamenný valec, pozdĺžne prerazaný do podoby rôzne veľkých lamiel. Ich povrch je dokonale vyleštený a musí rezonovať. Ťah mokrou rukou po kamenných lamelách vytvára artikulovaný zvuk, ktorý vzniká podobne ako pri hre mokrymi prstami na ústí pohárov. Žije vo Veľkom Meziříči.

Detský spevácky zbor **Vážky** (podľa rieky Váh, ktorá tečie cez Liptovský Mikuláš) vznikol roku 1999 z iniciatívy Ľubomíra Rašiho, riaditeľa ZUŠ Jána Levoslava Bellu v Liptovskom Mikuláši. Od roku 2005 ho vedie Miroslava Smrečanová. Jeho dramaturgia sa systematicky orientuje na zborovú tvorbu súčasných slovenských autorov.

Detský spevácky zbor **Věnečky** pôsobí od roku 2020 pri ZUŠ Opava. Tvorí ho žiaci vo veku 7 až 15 rokov. Zbormajsterkou je Barbora Grygerová a korepetitorkou Markéta Polednová. Repertoár tvoria klasické diela detskej zborovej tvorby a je obohatený o populárne piesne, ktoré sú deťom veľmi blízke.

Detský spevácky zbor **Gądky** tvoria žiaci Poľskej školy Jána Pavla II. pri Veľvyslance Poľskej republiky v Bratislave. Prvé vystúpenie mal na koncerte poľských a slovenských kolied v Bratislave v januári 2023 a definitívne sa vyformoval počas realizácie tejto nahrávky. Súbor, ktorý tvoria deti vo veku 7 až 14 rokov, založila a vedie Natalia Konicz-Hamada. Názov súboru pochádza zo staropolského jazyka a označuje potulných spevákov.

Jindřich Štreit je český fotograf, výrazná osobnosť svetovej dokumentaristickej scény, zároveň aj vysokoškolský pedagóg, kurátor a organizátor kultúrneho života. Vydal 63 kníh, 310 katalógov a mal vyše 1550 samostatných výstav. Jeho kniha o kontroverznom svete bezdomovcov Kde domov můj získala 1. cenu v európskej súťaži a 1. cenu v súťaži Najkrajšia kniha roka 2017. Je profesorom Inštitútu tvorivej fotografie na Sliezskej univerzite v Opave.

